

Vòng tay mẹ - bến đỗ bình yên nhất cuộc đời

ISSN: 2734-9195

11:37 10/08/2026

Trong những lúc khó khăn, ta vẫn tìm thấy sức mạnh từ những lời mẹ từng dạy. Trong những lúc yếu lòng, ta vẫn cảm nhận được sự chở che từ tình thương mẹ để lại.

Tháng Bảy về, những cơn gió đầu thu nhẹ nhàng đi qua từng hàng cây, mang theo chút se lạnh của đất trời, và cũng mang theo những khoảng lặng sâu xa trong lòng con khi mùa **Vu Lan báo hiếu** trở lại. Giữa dòng đời đang không ngừng chuyển động, giữa những tất bật của cuộc mưu sinh và những lo toan thường nhật, đôi khi chỉ cần một phút giây dừng lại, một buổi chiều nhìn ánh nắng dần khuất sau mái hiên, một tiếng chuông chùa ngân vang giữa không gian tĩnh lặng, lòng người bỗng nhiên chùng xuống và bất giác nhớ về một nơi bình yên mà có lẽ suốt cuộc đời không ai có thể quên được đó là nơi có mẹ, có tình thương âm thầm nuôi dưỡng ta trưởng thành, có vòng tay từng ôm lấy ta trong những ngày đầu tiên bước vào cuộc đời.

Có lẽ, sau những tháng năm dài đi qua cuộc sống, sau những lần tìm kiếm, vun đắp và trải nghiệm đủ đầy những được mất của thế gian, con người rồi cũng nhận ra rằng điều quý giá nhất không hẳn là mình đã đứng ở đâu giữa **cuộc đời**, đã có được bao nhiêu thành tựu hoặc sở hữu bao nhiêu vật chất, mà chính là vẫn còn một nơi để trở về, vẫn còn một người đón nhận mình bằng tình thương nguyên vẹn như thuở ban đầu.

Giữa cuộc đời nhiều đổi thay, có những tình cảm có thể đến rồi đi theo hoàn cảnh, nhưng tình mẹ vẫn luôn là một dòng chảy lặng thầm, không ồn ào mà bền bỉ, không đòi hỏi mà bao dung, không tính toán mà luôn sẵn sàng trao đi. Nơi ấy chính là mái nhà có **mẹ**.

Đó là căn nhà nhỏ đơn sơ, là gian bếp quen thuộc, là chiếc ghế mẹ vẫn thường ngồi mỗi buổi chiều, là ánh đèn vẫn còn sáng khi người con trở về sau một ngày dài mệt mỏi. Những điều tưởng như rất bình thường ấy lại chính là nơi lưu giữ những ký ức sâu nhất trong tâm hồn mỗi người. Bởi có những bình yên không đến từ sự đủ đầy của vật chất, mà đến từ cảm giác được yêu thương, được chấp nhận và được trở về với chính mình.

Thuở ấu thơ, thế giới của con thật nhỏ bé, nhưng trong sự nhỏ bé ấy lại chứa đựng cả một bầu trời **thương yêu**. Thế giới ấy không có những điều lớn lao, không có những ước vọng xa xôi, mà chỉ có tiếng ru của mẹ trong những trưa hè, có đôi bàn tay dịu dàng lau nước mắt sau những lần ta vấp ngã, có bờ vai thân thuộc để ta tìm về mỗi khi sợ hãi hay tủi buồn. Khi còn nhỏ, ta chưa thể hiểu hết được sự hy sinh của mẹ lớn lao đến nhường nào, chỉ biết rằng mỗi khi được nằm trong vòng tay ấy, mọi nỗi buồn dường như trở nên nhẹ hơn, mọi bất an dường như cũng được xoa dịu.

Vòng tay mẹ không chỉ là nơi che chở cho một đứa trẻ trước những va vấp đầu đời, mà còn là chiếc nôi nuôi dưỡng **tâm hồn**, là nơi gieo vào lòng ta những hạt giống đầu tiên của lòng nhân ái, sự bao dung và tình yêu thương. Từ vòng tay ấy, ta học được cách yêu thương người khác; từ ánh mắt của mẹ, ta cảm nhận được thế nào là sự hy sinh; từ những tháng ngày mẹ lặng lẽ chăm sóc, ta dần hiểu rằng có những tình thương trong cuộc đời này không cần nói thành lời mà vẫn hiện hữu một cách sâu sắc và bền lâu.

Mẹ thường không kể về những nhọc nhằn của mình. Mẹ cũng ít khi nói rằng mình đã mệt, đã đau, đã hy sinh bao nhiêu cho con. Những người mẹ trong

cuộc đời thường có một cách yêu thương rất đặc biệt: luôn nhận về mình phần khó khăn, nhưng lại mong muốn dành cho con những điều tốt đẹp nhất. Một bữa ăn ngon hơn được nhường cho con, một chiếc áo mới được dành cho con, một đêm dài thức trắng khi con đau bệnh cũng trở thành những điều bình thường trong cuộc đời mẹ.

Có những hy sinh lớn lao đến mức không cần được ghi nhớ, bởi đối với mẹ, yêu thương con vốn đã là một phần tự nhiên của sự sống.

Hình minh họa. Nguồn: Internet

Rồi năm tháng dần trôi, đứa trẻ ngày nào cũng đến lúc phải rời khỏi vòng tay mẹ để bước vào hành trình riêng của cuộc đời. Ta mang theo những ước mơ của tuổi trẻ, những khát vọng xây dựng tương lai, những mong muốn được khẳng định bản thân giữa cuộc đời rộng lớn. Đó là hành trình mà mỗi con người đều phải đi qua, bởi trưởng thành không chỉ là lớn lên về tuổi tác, mà còn là học cách tự chịu trách nhiệm với những lựa chọn của chính mình. Nhưng cũng từ những bước chân rời xa ấy, ta bắt đầu hiểu hơn giá trị của nơi mình đã từng có.

Cuộc đời bên ngoài không phải lúc nào cũng giống như những gì ta mong đợi. Có những nỗ lực không phải lúc nào cũng được nhìn nhận, có những chân thành không phải lúc nào cũng được đáp lại, có những thời điểm con người phải tự mình đối diện với những nỗi buồn, những áp lực và cả những khoảng trống không dễ gọi thành tên. Giữa phố thị đông người, giữa những ánh đèn rực rỡ của cuộc sống hiện đại, đôi khi lòng người vẫn cảm thấy cô đơn và chỉ mong được trở về một nơi bình dị mà thân thương.

Trong những phút giây như thế, điều con nhớ không nhất thiết là những điều lớn lao, mà đôi khi chỉ là một bữa cơm gia đình, một gian bếp nhỏ, một giọng nói

quen thuộc hỏi rằng: “Hôm nay con có mệt không?” Một câu hỏi giản dị nhưng chứa đựng cả một đời thương yêu.

Bởi ngoài xã hội, con người có thể được nhìn nhận qua những gì mình đạt được, qua địa vị, thành công hay những giá trị bên ngoài. Nhưng trước tình thương của mẹ, tất cả những thước đo ấy dường như trở nên nhẹ nhàng hơn. Dẫu ta là ai, dẫu cuộc đời đưa ta đến những hoàn cảnh khác nhau, dẫu có lúc thành công hay khi gặp phải những khó khăn thử thách, trong ánh mắt của mẹ, ta vẫn mãi là đứa con mà mẹ từng nâng niu, chăm sóc từ những ngày đầu tiên.

Tình thương ấy không đến từ sự trao đổi, cũng không cần bất kỳ điều kiện nào để tồn tại. Đó là sự bao dung âm thầm của một người đã dành cả cuộc đời để dõi theo từng bước đi của con, là một bến đỗ bình yên mà mỗi khi quay về, dù mang theo bao mệt mỏi của cuộc đời, ta vẫn cảm nhận được sự ấm áp và bình an như thuở ban đầu được nép mình trong vòng tay mẹ.

Nhưng rồi, giữa những bước chân vội vã của cuộc đời, có bao giờ chúng ta thật sự dừng lại để nhìn kỹ mẹ của mình chưa? Có bao giờ ta ngồi thật lâu bên mẹ, không phải để kể về những thành công hay những dự định của bản thân, mà chỉ để lắng nghe những câu chuyện tưởng như bình thường trong cuộc sống hằng ngày của mẹ? Có bao giờ ta chợt nhận ra rằng, người vẫn luôn đứng phía sau dõi theo từng bước chân của mình đang âm thầm thay đổi theo năm tháng?

Thời gian vốn không nói một lời, nhưng lại âm thầm để lại dấu ấn trên tất cả những gì đi qua, làm thay đổi cảnh vật, làm đổi thay những mùa hoa, và cũng lặng lẽ in dấu trên dáng hình của mẹ. Ngày ta còn nhỏ, mẹ là người luôn bước thật nhanh để theo kịp những bước chân non nớt của con, là người có thể thức trắng một đêm dài khi con đau bệnh, là người dường như có đủ sức mạnh để gánh vác mọi khó khăn trong gia đình. Nhưng rồi đến một ngày, ta bỗng nhận ra đôi chân mẹ không còn nhanh nhẹn như trước, đôi bàn tay từng chăm sóc cho cả gia đình nay đã trở nên gầy guộc, chai sần, mái tóc ngày nào còn xanh giờ đã điểm thêm nhiều sợi bạc.

Có những đổi thay diễn ra chậm đến mức ta tưởng như không hề nhận thấy. Chỉ đến một lúc nào đó, khi vô tình nhìn thật lâu vào gương mặt mẹ, ta mới giật mình nhận ra rằng thời gian đã đi qua mẹ nhiều hơn ta tưởng. Những nếp nhăn trên gương mặt mẹ không chỉ là dấu vết của tuổi tác, mà còn là những câu chuyện về một đời hy sinh. Mỗi đường nét hằn sâu ấy là dấu tích của những tháng ngày lo toan, của những buổi sớm thức dậy khi trời còn chưa sáng, của những đêm dài thao thức vì con cái, của những niềm vui nhỏ bé khi thấy con trưởng thành.

Người ta thường nói thời gian có thể làm phai mờ nhiều thứ, nhưng có lẽ điều thời gian không thể lấy đi chính là tình thương của mẹ. Tuy nhiên, điều đáng tiếc là đôi khi chính vì tình thương ấy quá quen thuộc nên chúng ta lại vô tình xem đó là điều hiển nhiên. Ta quen với việc mỗi khi trở về luôn có mẹ hỏi han. Ta quen với việc trong căn nhà ấy luôn có một người chờ đợi. Ta quen với sự quan tâm âm thầm ấy đến mức quên rằng, tất cả những điều bình dị đó đều là những món quà mà không phải ai cũng còn có cơ hội nhận được.

Trong cuộc sống, có những điều khi còn hiện hữu ta thường không biết trân quý đúng mức. Chỉ đến khi xa cách, con người mới thấm thía giá trị của những điều từng rất gần gũi. Đối với cha mẹ cũng vậy. Khi còn được nghe tiếng mẹ gọi, còn được nhìn thấy dáng mẹ đi lại trong nhà, còn được nhận những lời nhắc nhở tưởng chừng vụn vặt mỗi ngày, nhưng đó chính là một phước duyên mà nhiều người mong muốn cũng không còn có được.

Hình minh họa. Nguồn: Internet

Giáo lý nhà Phật dạy rằng mọi sự trên thế gian đều vận hành trong quy luật vô thường. Không có điều gì đứng yên mãi mãi, không có cuộc gặp gỡ nào có thể kéo dài vô tận, không có một hình hài nào có thể tồn tại mãi với thời gian. Hiểu được vô thường không phải để con người trở nên bi quan hay buồn thương, mà để biết sống sâu sắc hơn với những gì đang hiện hữu, biết yêu thương khi còn có thể, biết trân trọng những nhân duyên quý báu khi chúng ta vẫn còn đang có mặt bên nhau.

Cha mẹ còn hiện hữu trong cuộc đời đã là một nhân duyên lớn. Được chăm sóc, được phụng dưỡng cha mẹ không chỉ là bổn phận, mà còn là một cơ hội để người con gieo trồng phước lành cho chính mình. Bởi chữ hiếu không chỉ làm

đẹp cho mối quan hệ giữa cha mẹ và con cái, mà còn nuôi dưỡng nhân cách của một con người. Một người biết kính trọng cha mẹ là người hiểu được nguồn cội của mình; một gia đình biết giữ gìn đạo hiếu là một gia đình đang gìn giữ nền tảng của tình thương và đạo đức.

Thế nhưng, trong nhịp sống hiện đại hôm nay, nhiều người trong chúng ta đôi khi lại dành quá nhiều thời gian để chạy theo những điều bên ngoài mà quên chăm sóc những điều gần gũi nhất. Ta có thể dành hàng giờ cho công việc, cho những cuộc gặp gỡ xã hội, cho những điều được xem là quan trọng trong cuộc sống, nhưng lại ít khi dành một khoảng thời gian thật sự trọn vẹn để ngồi bên cha mẹ.

Ta có thể dễ dàng nói những lời tốt đẹp với người khác, nhưng đôi khi lại thiếu kiên nhẫn trước những câu hỏi lặp đi lặp lại của mẹ. Ta có thể nhẹ nhàng với những người ngoài xã hội, nhưng lại vô tình để những lời nói nóng giận làm tổn thương người thân yêu nhất.

Không phải vì ta không thương mẹ. Mà đôi khi vì ta nghĩ rằng mẹ sẽ luôn ở đó. Ta nghĩ rằng ngày mai vẫn còn cơ hội để trở về. Ta nghĩ rằng khi nào công việc ổn định hơn, khi nào cuộc sống bớt bận rộn hơn, khi nào có nhiều điều kiện hơn, ta sẽ dành cho mẹ những gì tốt đẹp nhất. Nhưng cuộc đời không phải lúc nào cũng chờ đợi con người chuẩn bị xong mới trao cho họ những cuộc chia ly. Có những điều nếu hôm nay không làm, ngày mai có thể sẽ không còn cơ hội. Có những lời yêu thương nếu hôm nay không nói, có thể sẽ mãi mãi trở thành điều tiếc nuối.

Báo hiếu không phải là một lời hứa để dành cho tương lai, mà cần trở thành một hành động trong hiện tại. Bởi mẹ không chờ những món quà lớn lao, cũng không mong con phải trả hết những nhọc nhằn mà mẹ từng trải qua. Điều mẹ mong mỗi nhất có lẽ chỉ là nhìn thấy con bình an, sống tử tế, biết yêu thương và vẫn còn nhớ rằng phía sau mình luôn có một mái nhà để trở về.

Có những người con đi rất xa để tìm kiếm hạnh phúc, nhưng cuối cùng lại nhận ra rằng điều bình yên nhất từng có trong cuộc đời chính là những tháng ngày còn được sống bên mẹ. Có những người dành nhiều năm xây dựng những điều lớn lao ngoài xã hội, nhưng lại quên gìn giữ những khoảnh khắc giản dị bên gia đình. Đến khi ngoảnh lại, mới hiểu rằng tiền bạc có thể làm lại, sự nghiệp có thể bắt đầu lại, nhưng thời gian dành cho cha mẹ thì không bao giờ quay trở lại.

Vì vậy, mùa Vu Lan không chỉ là dịp để chúng ta nhớ về công ơn sinh thành, mà còn là cơ hội để mỗi người nhìn lại cách mình đang sống với cha mẹ trong từng ngày hiện tại. Hiếu không bắt đầu từ những điều quá lớn lao. Hiếu bắt đầu từ sự

quan tâm chân thành, từ một lời hỏi thăm, từ sự kiên nhẫn, từ thái độ kính trọng và từ việc biết trân quý khi cha mẹ vẫn còn bên cạnh. Đôi khi, điều cha mẹ cần nhất trong những năm tháng cuối đời không phải là những gì chúng ta có thể mua bằng tiền, mà là sự hiện diện của chính những người con mà họ đã dành cả cuộc đời để yêu thương.

Mùa Vu Lan trở về không chỉ nhắc nhở mỗi người nhớ đến công ơn sinh thành dưỡng dục của cha mẹ, mà còn là dịp để chúng ta soi chiếu lại chính mình, nhìn lại cách mình đã sống, đã yêu thương và đã đối đãi với những người đã trao cho ta sự sống này. Bởi chữ hiếu nếu chỉ dừng lại trong những cảm xúc nhất thời, trong những lời nói đầy xúc động hay trong một nghi thức của ngày lễ, thì vẫn chưa thể nói hết được ý nghĩa sâu xa của đạo làm con. Hiếu cần được thể hiện bằng đời sống hằng ngày, bằng sự quan tâm chân thành, bằng những hành động nhỏ bé nhưng xuất phát từ lòng biết ơn sâu sắc.

Trong giáo lý của đức Phật, hiếu hạnh luôn được xem là một trong những nền tảng quan trọng của đời sống đạo đức. Biết ơn cha mẹ chính là biết trở về với cội nguồn của chính mình, bởi không có sự hiện hữu nào của chúng ta ngày hôm nay mà không bắt đầu từ tình thương, sự hy sinh và những tháng năm nhọc nhằn của đấng sinh thành. Cha mẹ không chỉ trao cho ta hình hài, mà còn trao cho ta những bài học đầu tiên về cách làm người; dạy ta biết yêu thương, biết sẻ chia, biết đứng dậy sau những lần vấp ngã và biết sống có trách nhiệm với bản thân, gia đình và cuộc đời. Có khi, chúng ta nghĩ rằng báo hiếu là phải làm được những điều thật lớn lao, phải xây dựng cho cha mẹ một cuộc sống đủ đầy, phải mang về những món quà có giá trị. Những điều ấy tất nhiên đều đáng quý, nhưng sâu xa hơn, điều cha mẹ mong mỗi nhất vẫn là thấy con mình sống bình an, sống chân thật và sống có tình nghĩa. Bởi đối với cha mẹ, niềm vui lớn nhất không nằm ở những gì con mang về, mà nằm ở việc nhìn thấy con trưởng thành trong sự tử tế và hạnh phúc.

Một cuộc điện thoại hỏi thăm khi mẹ tuổi già. Một lần trở về ngôi bên cha mẹ trong bữa cơm gia đình. Một lời nói nhẹ nhàng thay cho sự nóng giận. Một chút kiên nhẫn khi cha mẹ đã chậm hơn trước. Những điều tưởng như nhỏ bé ấy đôi khi lại là những món quà vô giá đối với những người đã dành cả cuộc đời vì con.

Bởi khi tuổi đời càng cao, con người càng không cần quá nhiều điều thuộc về vật chất. Điều họ cần hơn cả chính là cảm giác mình vẫn được yêu thương, vẫn được quan tâm và vẫn có một vị trí trong trái tim của những người thân yêu. Có những bậc cha mẹ cả đời quen với việc cho đi mà không mong nhận lại. Họ từng hy sinh tuổi trẻ để nuôi con trưởng thành, từng chấp nhận những thiếu thốn của bản thân để con có thêm cơ hội trong cuộc sống. Nhưng khi về già, điều khiến

họ hạnh phúc đôi khi chỉ là một bữa cơm có mặt đầy đủ các thành viên trong gia đình, là được nghe con kể chuyện vui buồn, là biết rằng những đứa con mình từng vất vả nuôi dưỡng vẫn luôn nhớ về mình.

Thế nhưng, con người thường có một nghịch lý: khi còn có cha mẹ bên cạnh thì đôi khi lại xem sự hiện diện ấy là điều bình thường; đến khi mất đi rồi mới nhận ra rằng có những khoảng trống trong tâm hồn không gì có thể lấp đầy. Có những người từng mong một ngày nào đó sẽ trở về để chăm sóc mẹ cha nhiều hơn, nhưng rồi công việc, cuộc sống và những bận bịu khác cứ nối tiếp nhau. Đến một ngày, họ trở về căn nhà cũ, nhìn chiếc ghế quen thuộc, nhìn gian bếp từng có bóng dáng mẹ, nghe sự im lặng bao trùm không gian, lúc ấy mới hiểu rằng có những điều mất đi rồi không thể tìm lại bằng bất kỳ giá trị nào của thế gian.

Bởi vậy, người có phước không phải chỉ là người có nhiều tài sản, nhiều danh vọng hay nhiều thành công, mà còn là người vẫn còn cơ hội được yêu thương, được chăm sóc và được nói lời tri ân với cha mẹ khi các ngài vẫn còn hiện hữu.

Còn nếu ai đó đã không còn cha mẹ bên đời, mùa Vu Lan vẫn là một mùa của tình thương và tưởng nhớ. Sự ra đi của cha mẹ để lại một khoảng trống sâu xa trong lòng người con, nhưng tình thương mà cha mẹ trao gửi không vì thế mà mất đi. Tình thương ấy vẫn tiếp tục hiện hữu trong cách ta sống, trong những điều tốt đẹp ta làm, trong lòng nhân ái ta dành cho mọi người chung quanh.

Một người con hiếu kính cha mẹ khi cha mẹ còn sống chính là đang gìn giữ phước lành cho chính mình. Một người con tiếp nối những giá trị tốt đẹp của cha mẹ sau khi cha mẹ qua đời chính là đang làm cho tình thương ấy tiếp tục lan tỏa giữa cuộc đời. Bởi cha mẹ có thể không còn hiện diện bằng hình hài, nhưng những gì cha mẹ gieo vào tâm hồn con cái vẫn sẽ còn ở lại rất lâu.

Một lời dạy bảo. Một cách sống. Một sự bao dung. Một tấm lòng biết thương người. Tất cả đều là những dấu ấn âm thầm mà cha mẹ để lại trong cuộc đời con. Vì thế, khi mùa Vu Lan trở về, điều quan trọng không chỉ là chúng ta cài lên ngực áo một đoá hồng đỏ hay một đoá hồng trắng, mà là biết sống sao cho xứng đáng với tình thương đã nhận được. Đoá hoa trên áo rồi sẽ phai màu theo thời gian, nhưng lòng biết ơn nếu được nuôi dưỡng mỗi ngày sẽ trở thành một đoá hoa bất tận trong tâm hồn.

Nếu hôm nay chúng ta vẫn còn mẹ, xin hãy biết trân quý nhân duyên ấy. Hãy dành thêm thời gian để trở về, để lắng nghe, để sẻ chia, để yêu thương khi còn có thể. Đừng chờ đến một ngày nào đó thật đặc biệt mới thể hiện lòng hiếu kính, bởi mỗi ngày bình thường được sống bên cha mẹ đã là một ngày vô cùng

quý giá. Và nếu một ngày nào đó, vòng tay mẹ chỉ còn hiện hữu trong ký ức, xin hãy nhớ rằng tình thương ấy chưa bao giờ mất đi. Bởi người mẹ có thể rời xa thế gian, nhưng tình mẹ vẫn tiếp tục đồng hành cùng con trên từng bước đường đời. Trong những lúc khó khăn, ta vẫn tìm thấy sức mạnh từ những lời mẹ từng dạy. Trong những lúc yếu lòng, ta vẫn cảm nhận được sự chở che từ tình thương mẹ để lại.

Sau tất cả những được mất của cuộc đời, con người rồi cũng sẽ hiểu rằng điều quý giá nhất không phải là mình đã đi được bao xa, đã đạt được bao nhiêu thành tựu, mà là mình đã sống như thế nào với những người đã yêu thương mình nhất.

Có thể một ngày nào đó, mái tóc chúng ta cũng sẽ bạc, bước chân cũng sẽ chậm lại như mẹ hôm nay. Khi ấy, có lẽ điều khiến ta bình an nhất không phải là những gì đã tích lũy được cho riêng mình, mà là nhớ rằng mình đã từng biết yêu thương, từng biết trở về, từng biết giữ gìn những nhân duyên quý giá mà cuộc đời trao tặng.

Bởi trên hành trình dài của kiếp người, có những nơi chỉ là điểm dừng chân, có những nơi chỉ là chốn nghỉ ngơi tạm thời, nhưng vòng tay mẹ mãi mãi là bến đỗ bình yên nhất mà mỗi người con luôn mang theo trong trái tim mình.

Mùa Vu Lan không chỉ là mùa để nhớ về mẹ, mà còn là mùa để mỗi chúng ta học lại cách yêu thương. Yêu thương khi còn có thể. Biết ơn khi còn cơ hội. Trở về khi cánh cửa gia đình vẫn còn mở rộng. Để rồi mai này, dù cuộc đời có đưa ta đi qua bao nhiêu nẻo đường, trong sâu thẳm tâm hồn, ta vẫn có thể mỉm cười thanh thản bởi đã sống trọn vẹn với đạo làm con, với tình nghĩa con người và với hai chữ thiêng liêng nhất của đời người: “Tri ân và báo ân.”

Nguyện cho mùa Vu Lan năm nay, mỗi chúng ta đều biết trân quý những gì đang có, sống tròn chữ Hiếu, trọn chữ Ân, để khi ngoảnh lại, lòng không còn nặng mang hai chữ giá như.

Tác giả: **Thượng tọa Thích Thiện Hạnh** - Phó Viện trưởng Phân viện NCPHVN tại Hà Nội.